

ДО АКРЕДИТАЦИОННИЯ

СЪВЕТ НА НАОА

ДОКЛАД

**НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ
ЗА ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОГРАМНА
АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА ПО
КАРДИОЛОГИЯ
ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 7.1. МЕДИЦИНА
ВЪВ ВОЕННОМЕДИЦИНСКА АКАДЕМИЯ**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по здравеопазване и спорт предоставя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедура за Програмна акредитация на докторска програма **„КАРДИОЛОГИЯ”** от професионално направление **7.1 Медицина във Военномедицинска академия – София.**

Докладът е разработен в съответствие с чл. 78 от ЗВО и съгласно критериалната система за програмна акредитация на ОНС „доктор“ в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10.

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5), ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 Г.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол №10/08.04.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС Утвърждаване на състав на ЕГ от АС Проф. д-р Иван Дечев, дм – ръководител на ЕГ Проф. д-р Мария Миланова, дмн – член на ЕГ Д-р Благовест Петров, докторант по урология – член на ЕГ Наблюдаващ процедурата член от ПКЗС: проф. д-р Снежанка Тишева, дмн	Протокол №7/30.03.2023 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	20.04.2023г.,
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол №25/03.07.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол №25/03.07.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА /относно становището на оценяваната институция /ПК предоставя доклада на АС	

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

1. Дадена е програмна акредитация на докторската програма „Кардиология” във Военномедицинска академия на основание на обща оценка по критериите 8.57 (осем цяло и петдесет и седем стотни).

2. Срокът на валидност на акредитацията е 5 (пет) години, в съответствие с чл. 79, ал. 4, т. 2 от Закона за висшето образование. Акредитационният съвет формулира следните препоръки:

1. Да се актуализира специализираната българска и чуждестранна периодика по кардиология. Да се подобри материално-техническата база на библиотеката. Срок: м. април 2016 година.

2. Да се повиши научноизследователската активност на академичния състав на обучаващото звено. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане

Препоръките са изпълнени.

В Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести по научната специалност „Кардиология” за периода 2015 – 2022 г. са защитени 5 броя

дисертации: 3 защитени дисертации в клиника „Кардиология“, 1 защитена дисертация в клиника „Интензивна терапия“ и една защитена дисертация в клиника „Вътрешни болести“.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ/ ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО (ТАБЛИЦА 5)¹

Въз основа на изводите на Експертната група в доклада се оценява изпълнението/ неизпълнението на всички критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие на стандартите и насоките за осигуряване качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО, както следва:

Стандарт 1. Политика за осигуряване на качеството.

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.

ВМА – София провежда политика в съответствие със своята мисия, цели и задачи като образователен, диагностично-лечебен, научноизследователски, консултативен и методичен център по здравеопазване в страната, осъществяващ превенция на заболяванията и промоция на здравето. Във ВМА – София приемът и обучението на докторанти се регламентира от ЗВО, ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, Правилника за дейността на ВМА – София и за развитие на неговия академичен състав. Съответствието между учебната документация на докторантите и актуалната правна рамка на всички нива е пълно. То се гарантира от вътрешната система за качеството на ВМА – София чрез нейните периодични одити и се контролира от страна на ръководните органи на различните равнища – катедрено, факултетно и университетско.

По 1.1.1. Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести, в която се провежда докторската програма по Кардиология във ВМА – София, притежава дългогодишен опит в провеждането на обучение в ОНС „доктор“, както и в подготовката на специалисти по Кардиология. **Обучението в докторска програма по „Кардиология“ има за цел да надгради теоретичните знания и да изгради практически умения у докторантите в съответствие със съвременните постижения в областта на кардиологията.**

Мотивите за разработване на докторантури по „Кардиология“ са свързани с нейната специфичност: значима, бързо развиваща се специалност, поради откриване на нови и възвръщане на стари, „забравени“ заболявания и усъвършенстване на диагностиката и съвременното им лечение (генна терапия, етиологична, таргетна терапия, персонализирана медицина); базира се на познания и в други медицински специалности; мониторинг на пациентите с грижа за качеството им на живот, психологически – подкрепа на родителите и близките им и др.

Практическата част на докторантурите се реализира в Клиниката по кардиология към Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести към ВМА – София.

По 1.1.2. Във Военномедицинска академия съществува цялостна стратегия за качеството на обучение и процеса на неговата реализация. Ръководството на ВМА,

¹Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

разглежда процеса на осигуряване, поддържане и непрекъснато усъвършенстване на качеството на обучение и на Академичния състав, като своя първостепенна задача, която гарантира стабилно стратегическо управление и устойчивост на институцията. Системата за управление на качеството във ВМА подлежи на непрекъснат контрол с цел нейното поддържане, развитие и усъвършенстване. Системата за качество във ВМА е създадена и се реализира чрез Комисия за управление и оценка на качеството на учебния процес и отговорник по качеството на Катедрата.

Комисиите по качество имат основна цел – постигане и поддържане на качествено обучение, съответно на националните и европейските стандарти, поставящо докторанта в центъра на обучението. Основна задача е да се подпомага развитието на знания, умения, ценности, нагласи и компетентности у докторантите, които определят професионалното поведение на завършилите по съответната програма и реализиране на стратегията „Качествено, ефективно и конкурентноспособно медицинско обучение”.

Комисията по качеството в професионалното направление и специалността планира и осъществява два пъти годишно вътрешни одити за оценка на качеството и функциониране на съответните програми за обучение. Учебната документация се актуализира своевременно, като се отчитат новостите в научно и методическо отношение, както и измененията в нормативната база. Действащите правила, отнасящи се към докторските програми, са актуализирани съобразно новата нормативна база.

В подготовката на докторантите в Клиниката по кардиология към Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести към ВМА-София се използват различни форми на обучение по тематики, които са съобразени със съвременните постижения по специалността „Кардиология“.

По 1.1.3. ВМА изгражда и прилага политика за осъществяване взаимовръзката между научните изследвания и обучението по докторската програма в рамките на националния и институционалния контекст. Докторантите и преподавателите прилагат европейските научно-образователни стандарти в своята научна, учебна и методична работа като резултат от проведеното обучение и мотивиращо ръководство, съгласно утвърдените програми, както и вследствие проведени обучения и специализации във водещи в това направление институции у нас и в Европа. Предлага се обучение, което съответства на съвременните постижения в науката и се признава от академичните общности. Учебните програми се актуализират ежегодно и изцяло покриват изискванията за съответната специалност. Съществуват възможности резултатите от дисертационните трудове да се публикуват в списание „Военна медицина”, други български и чужди издания и така да се създават взаимовръзки между научните изследвания и обучението по докторската програма.

Приемът и обучението на докторантите по „Кардиология“ са съобразени с действащата нормативна база в страната.

По 1.1.4. Във ВМА – София е създадена система, гарантираща качеството на научноизследователската дейност и стриктно спазване на етичния кодекс. Контролът се включва на различни етапи от разработването на научните проекти до публикуване на резултатите. Преди стартиране всички научни изследвания върху хора и животни, провеждани във ВМА, подлежат на начална експертна оценка от Етичната комисия на ВМА. Тя е експертен и консултативен орган, учреден към ВМА със Заповед на Началника на Академията и работи в съответствие с действащата в момента законодателна рамка, третираща етичните аспекти на научните изследвания върху хора и животни. Обект на експертна оценка на Етичната комисия са клинични и неклинични биомедицински и медико-социални научни изследвания върху човешки същества, научни изследвания с използването на персонална биомедицинска информация, както и етични проблеми, отнасящи се до защита на обществените интереси от недобросъвестни действия на изследователите при продукцията, съобщаването, предлагането и публикуването на резултатите от научните изследвания. Етичната комисия осъществява и периодичен надзор

и дава становище относно етичните аспекти на научните изследвания във ВМА. Комисията отчита дейността си ежегодно пред Началника на Военномедицинска академия.

Във ВМА е въведена практика всички докторанти преди защита да подават декларация за оригиналност на данните. Обучаващите се докторанти са с различен етност, религия, социален произход, националност, раса, пол и възгледи. Всички са равнопоставени и се ползват с едни и същи права и задължения, съгласно чл. 4. на ЗВО.

Отпечатването на научни статии във списание „Военна медицина“ – издание на ВМА и Българското научно дружество по военна медицина става след предварително рецензиране на представените материали. Рецензентите се определят от Редколегията на списанието, което предполага, че 100% от публикациите са рецензирани. Полагат се максимални усилия за публикуване на резултатите от проучванията в международни списания с висок импакт-фактор или рефериращи се в авторитетни бази данни.

Във ВМА съществува автоматизирана система за плагиатство. По този начин се проверява процентът на плагиатство преди подаване на ръкопис за публикуване и предварително да извършат необходимите корекции, с оглед спазване на етичните принципи при публикуване.

През последните 5 години не са регистрирани случаи на изпитни измами и плагиатство по докторската програма по „Кардиология“. Не са документирани процедури за предотвратяване на прояви на дискриминация.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1.:

Целта на подготовката за придобиване на ОНС „Доктор“ по „Кардиология“ във ВМА – София е в съответствие с мисията, целите и задачите на ВМА. Обучението се базира на официално утвърдени стандарти, записани и разработени в програми и правилници и е съобразено с действащото законодателство. Докторските програми във ВМА – София са организирани и се реализират в Клиниката по кардиология към Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести към ВМА – София. Цялостната дейност за обучение по докторската програма „Кардиология“ е подчинена на системата за качество във ВМА – София, без да се пренебрегва нейната специфика. Системата за управление на качеството във ВМА – София е стройно организирана и работеща. Във ВМА – София са изработени и се изпълняват правила за осигуряване на академично единство, академични свободи и нетърпимост към дискриминация, съответстващи на ЗВО. Те се гарантират от Етичния кодекс на институцията.

Стандарт 2. Разработване и одобряване на програмите

2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на високо квалифицирани учени, представители на промишлеността.

По 2.1.1. Докторската програма по „Кардиология“ към ВМА е разработена съгласно съвременните постижения и тенденции в развитието на тази специалност, като постоянно се следят новостите в публикуваната специализирана литература от български и чужди автори, както и образователни електронни източници. Темите за разработване от редовните и задочни докторанти се представят, обсъждат и формулират на Клиничен съвет от потенциалния Научен ръководител на докторантурата и се предлага на Ръководителя на Катедрата и Катедрения съвет за одобрение. Докторантите се включват в учебната и научноизследователската работа на съответните клиники.

Учебната програма за подготовка на докторанти е разработена от водещите специалисти в Клиниката по кардиология към Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести към ВМА – София.

По 2.1.2. Приемът на докторанти става съгласно Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за развитието на академичния състав (ПРАС) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВМА. Разработени са детайлни процедури за прием на редовни, задочни и докторанти на самостоятелна подготовка въз основа на действащото законодателство, публикувани на интернет-страницата на ВМА.

Съгласно ПРАС на ВМА, обучението за придобиване на образователната и научна степен (ОНС) „доктор” се осъществява и в самостоятелна форма на обучение, при която обучението е с продължителност до 3 години, а също и редовната такава при минимален срок – 1 година. Кандидатът предлага проект на заглавие на дисертационен труд и неговата актуалност на катедрен съвет (КС). Обсъждането на заглавието се провежда на заседание на КС в присъствието на кандидата, където с явно гласуване се взема решение. При положително решение на КС, Ръководителят на катедрата прави доклад до Председателя на Академичния съвет (АС), след решението на който се изисква разрешение на министъра на отбраната за разработване на предложеното заглавие на дисертационния труд. След разработване на основна част от дисертационния труд, кандидатът представя на катедрен съвет основна част от дисертацията /литературен обзор, целта, прилаганите методи и евентуалните резултати/. Академичният съвет на ВМА взема решение и предлага на съответната структура в Министерството на отбраната, докторантът да бъде зачислен по докторската програма. Зачисляването в докторантура става със заповед на министъра на отбраната.

В Служба „Учебна и научноизследователска дейност“ (УНИД) на ВМА се изготвя „Досие на докторанта“, в което се съдържат всички материали и документи, свързани с неговото зачисляване, подготовка, атестиране и разработване на дисертационния труд. Контролът по изпълнението на учебните планове на докторантите от ВМА се осъществява от научния ръководител, от основното звено, в което е зачислен докторантът и от служба „УНИД” на ВМА.

По 2.1.3. Има готовност обучението на докторантите да се провежда в съответствие със съвременните постижения на науката в областта на докторската програма, чрез подходящи форми – курсове, специализирани семинари, конференции, конгреси и др. Изготвената учебна документация се намира на разположение и всеки момент се прилага в личните досиета на докторантите. Тя ежегодно се анализира и обновява със съдействието на научните ръководители и докторантите. Мнението на докторантите и научните ръководители намира отражение в изготвянето на индивидуалните учебни програми, които са много гъвкави и динамични, стремящи се да осигурят най-доброто обучение на докторанта при оптимално съотношение качество/резултат на обучението.

По 2.1.4. Анализът при планирането на всяка докторска програма включва обстойно изследване на необходимостта ѝ – актуалност на проблематиката, разработвана в съответната програма и последващо приложение на резултатите, както и потребността ѝ за практиката и бизнеса. Анализът на актуалността се прави на базата на сравнителни проучвания по дадената проблематика в национален и световен аспект. Вторият анализ на потенциалните работни места се базира на резултати от проучвания относно заетостта на специалисти със същата или сходна квалификация (национални проучвания, рейтингова система, разговори с работодатели, потенциални потребители на кадрите, анализ на незаетите работни места и сфери на възможна реализация на специалистите).

По 2.1.5. Академичният състав, провеждащ обучението по докторската програма по „Кардиология” е добре осведомен за научните достижения по настоящата специалност в Медицинските университети в България и в ЕС. Участието на академичния състав в национални и международни научни форуми ги прави информирани относно съвременните тенденции за развитие на тази научна специалност, методите за обучение и конкурентната среда, в която се намира докторската програма.

По 2.1.6. Приемът и обучението на докторантите е в съответствие със законовите изисквания.

Всяка научна тема, независимо от вида на докторантурата (редовна, задочна, самостоятелна разработка) се приема от съответните научни звена, Катедрените съвети и се утвърждава от Академичния съвет на ВМА. Приемът и обучението на докторанти във ВМА се осъществява в съответствие с посочените по-горе закони и нормативни актове. Образователните програми на докторантите, както и изпитните комисии са съобразени със същите законови изисквания. След приемане на докторантите, административното осигуряване се осъществява от ВМА.

За научни ръководители се назначават хабилитирани лица от академичния състав от съответната специалност. Текущата дейност на докторанта се контролира от научния ръководител и периодично се обсъжда в Катедрения съвет. Ежегодно, в края на учебната година, в Катедрения съвет се представя отчет за хода на докторантурата и предложение за атестиране на докторанта по образец – за редовните докторанти на тримесечие и за задочните – за календарна година. Подготовката на докторантите се провежда чрез организиран учебен процес. С него се цели разширяване на познанията по специалността, методическите и езикови познания на докторанта, което ще обезпечи разработване на дисертационния труд на съответното научно равнище.

Съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВМА, в служба „Учебна и научноизследователска дейност“ и в катедрата се съхранява документацията за прием и обучение на докторантите, като периодично се анализира и обновява. Упражнява се контрол върху спазването на изискванията на нормативните документи.

Констатации за изпълнение на критерий 2.1.:

Докторската програма по „Кардиология“ във ВМА – София е разработена в съответствие със съвременните постижения на науката, с ясно дефинирани цели, задачи, методология, очаквани резултати и е сравнима с подобни у нас и в Европа. Разработени са стандарти и е създадена организация за непрекъснатия мониторинг по учебната документация, изработването и оценяването на програмите, етапите на работа, контрол на достоверността и автентичността на разработките, позволяващи своевременна защита, професионална мобилност и успешна реализация на пазара на труда.

Стандарт 3. Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите.

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

По 3.1.1. ВМА – София използва разнообразни образователни методи в подготовката на докторанти. Зачислените докторанти редовно участват в конгреси и регионални срещи на Дружеството на кардиолозите в България и други сродни научни мероприятия, с подготвени постери и орални презентации. Традиционно е участието на докторантите по специалността в Зимно училище за специализанти и докторанти по кардиология, провеждано от ДКБ, както и в докторантски срещи на други сродни организации като Дружеството по интервенционална кардиология, Българската лига по хипертония и Българската сърдечна и съдова асоциация. **Във ВМА е осигурен достъп до най-големите световни и европейски научноизследователски бази данни, лицензирани от Министерството на образованието и науката: ISI Web of Science, Scopus, EBSCO.**

По 3.1.2. Докторантите във ВМА се обучават по индивидуален учебен план, изготвен на основание на докторската програма по специалността, уточнен и подписан от научния ръководител и утвърден на заседание на Академичния съвет на ВМА. Обучението на докторантите е съобразено със съвременните научни постижения и са осигурени условия на институционално и на катедрено ниво. Създадено е и успешно работи Училище за докторанти. Дейността му е насочена към развитието и разширяването на научния и изследователски потенциал на научната организация. В сайта на ВМА има специален раздел „В помощ на докторанта”, в който са представени курсовете за обучение на докторантите в докторантското училище: „Курс за докторанти”, курс „Подготовка на научна публикация”, курс „Техническо оформление на дисертационен труд”. Докторантското училище се координира от служба „УНИД“, под прякото ръководство на Заместник-началника на ВМА по учебно-научната дейност.

Важно значение за подготовката на докторантите по Кардиология има и сътрудничеството с други научни университети и институти: МУ – София, МУ – Варна, МУ – Пловдив, МУ – Плевен; Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Национален център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА). Тези контакти допълват и разширяват възможностите за обучение на докторанти, за съвместни научни разработки, за участие в международни научни форуми и са предпоставка за прилагане на съвременни образователни форми и методи в подготовката по докторската програма.

По 3.1.3. Индивидуалните учебни планове на докторантите конкретизират отделните етапи при подготовка на дисертационния труд. Индивидуалният учебен план се съхранява в досието на докторанта в служба „Учебна и научноизследователска дейност” и в документацията на Катедрата. Всяка завършена година от подготовката на докторанта трябва да завърши с годишен отчет за изпълнението на индивидуалния план, обсъден на КС, където се гласува атестационна оценка и приемане насоки за следващите етапи на подготовка.

По 3.1.4. Оценяване на постиженията на докторантите се осъществява през целия период на разработка на докторския труд чрез контрол на индивидуалния учебен план, отчетите, участие в научноизследователски проекти, изготвяне на научни съобщения, с отразени постигнатите резултати и публикуването и/или представянето им на научни форуми и чрез всички останали елементи на образователния процес. Във ВМА приемът и обучението на докторанти се регламентира от Закона за висшето образование; Закона за развитието на академичния състав в Република България; Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България; Правилник за устройството и дейността на ВМА; Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВМА.

По 3.1.5. Предвидена е комисия за разглеждане на жалби от докторанти. През отчетния период в Катедра по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести няма регистрирани случаи на жалби от докторанти.

Констатации за изпълнение на критерий 3.1.:

Подготовката на докторантите по “Кардиология” във ВМА – София се реализира със съвременни образователни форми и научни методи по индивидуален план и чрез участие в колективно обучение. Всички етапи се контролират ефективно от прекия ръководител на научното звено и чрез обсъждане на отчетите и резултатите от работата на докторантите. Всички елементи от докторантските процедури са отразени в административната документация, съхранявана в служба „Учебна и научноизследователска дейност” и в документацията на Катедрата.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите.

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

По 4.1.1. През атестационния период основен документ за подготовката на докторанти е Правилникът за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ВМА и приложенията към него. Всяка промяна в този Правилник по отношение на докторските програми се отчита своевременно в текущите процедури.

По 4.1.2. Включването на докторанти в научноизследователската дейност е основно направление за реализиране на една от основните цели – постигане на оптимален баланс на изследователска дейност и обучението.

Осигурена е възможност за публикуване на техни статии в различни печатни научни издания (списания, сборници с научни публикации и др.). Част от заглавията (Military Medicine; Medecine et Armees; Revue Internationale des Services de Sante des Forces Armees; Journal of Royal Army Medical Corps, Medical Corps International Forum) се получават единствено в библиотеката на Военномедицинската академия, като същевременно се ползват и от другите сродни библиотеки в страната. Докторантите от Катедра „Кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести“ могат да публикуват най-значимите си достижения в специализираното научно списание „Военна медицина“ – ISSN-1312-2746, официално издание на Българското научно дружество по военна медицина и Военномедицинска академия, в научното списание на Балканския военномедицински комитет – Balkan Military Medical Review – ISSN-1107-6275.

Поради факта, че ВМА е на подчинение на Министъра на отбраната, болницата е второстепенен разпоредител на финансови средства, в резултат на което не може да участва в национални и международни проекти.

По 4.1.3. ВМА има сключени договори за сътрудничество с висши училища и научни организации за мобилност на преподаватели, специализанти и докторанти. Докторантите във ВМА имат възможност да разработват част от трудовете си в други структури в България и Европа, съгласно сключените 19 договора за сътрудничество между ВМА и други институции.

По 4.1.4. Във ВМА съществуват условия за реализиране на нормативно уредените процедури по приема, обучението и реализацията на докторантите. През периода 2016 – 2022 г. трима докторанти от Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести са продължили своята академична кариера след успешна защита: един докторант от клиника „Кардиология“ е придобил академична титла „Доцент“; един докторант от клиника „Интензивна терапия“ е придобил академична титла „Главен асистент“ и един докторант от клиника „Кардиология“ е придобил академична титла „Главен асистент“.

В Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести по научната специалност „Кардиология“ за периода 2015 – 2022 г. са защитени 5 броя дисертации: 3 защитени дисертации в клиника „Кардиология“, 1 защитена дисертация в клиника „Интензивна терапия“ и една защитена дисертация в клиника „Вътрешни болести“.

Военномедицинска академия участва в Националната програма „Млади учени и постдокторанти – 2“, финансирана с решение на Министерски съвет №206/07.04.2022 г. – одобрени и финансирани общо 9 проектни предложения от които 5 млади учени и 4 постдокторанти за периода 01.11.2022 г. – 30.10.2023 г. С цивилните служители са сключени допълнителни споразумения, а с военнослужещите договор за услуга /граждански договор/.

Констатации за изпълнение на критерий 4.1.:

Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи за функционирането на системата: прием и обучение на докторантите. Създадени са условия за мобилност на докторантите. Налице е административна система за регистриране хода на докторантурата и реализацията на завършилите докторанти.

Стандарт 5. Преподавателски състав.

Критерий 5.1. Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

По 5.1.1. Във ВМА в Катедра „Кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести“ има трима професори и двама доценти на основен трудов договор с доказана квалификация по докторската програма „Кардиология“. В клиника „Кардиология“ към момента на проверката има две нехабилитирани лица с ОНС „Доктор“ по докторската програма „Кардиология“. В Катедра „Кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести“ работят петима хабилитирани преподаватели – трима професори и двама доценти, двама главни асистенти, един лекар с образователна и научна степен „Доктор“ и двама докторанти.

Всички работещи в Клиниката по кардиология лекари, имат специалност по кардиология и много от тях са с дългогодишен стаж по специалността. **През периода 2016 – 2022 г. хабилитираните лица са били и са научни ръководители на 8 докторанти.** Четириима от тях успешно са придобили образователна и научна степен „Доктор“, а през 2019 година има зачислени двама докторанти в самостоятелна форма на обучение. Преподавателите са с отлична теоретична и практическа подготовка, висок професионализъм и дългогодишен опит в учебната и научноизследователската дейност.

По 5.1.2. Трима професори в катедрата – проф. Константин Рамшев, проф. Ивайло Даскалов и проф. Лилия Демиревска са регистрирани успешно в регистъра на НАЦИД.

Публикационната активност на преподавателите от Катедра кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести за отчетния период на акредитацията включва над 500 публикации в национални и международни печатни издания.

За клиниката по кардиология общият брой публикации за периода 2016 – 2022 г. е над 140 и 40 цитирания.

По 5.1.3. От посочените данни е видно, че в Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести, се поддържа висока научноизследователска активност на преподавателския състав, като периодично се анализират и оценяват резултатите, актуализират се приоритетите, съобразно световните, европейските и националните стандарти. Научните изследвания във ВМА са насочени към активно създаване на нови научни знания, както и за обосноваване и развитие на обучението на студентите, докторантите и специализантите (чл. 61, ал. 1 от ЗВО).

Членовете на академичния състав на Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести са отлични специалисти и утвърдени експерти в съответната област, за което свидетелства участието на хабилитираните преподаватели в различни изпитни комисии за зачисляване на специализанти и докторанти, както и за провеждане на изпити по съответната специалност; участието им в научно жури при процедури за хабилитация. Те са консултанти и ръководители на специализанти и докторанти, рецензенти на научни статии, членове на редакционни колегии на научни списания, експерти и консултанти.

Констатации за изпълнение на критерий 5.1.:

Подготовката на докторантите се осъществява от хабилитирани преподаватели със специалност „Кардиология“ на основен трудов договор към ВМА с богат професионален опит, които развиват активна научноизследователска дейност,

свързана тематично с докторантурата и оповестена чрез участие в научни форуми и висока публикационна активност. Академичният състав упражнява системна експертна и консултантска дейност по кардиология благодарение на успешните си изяви и практики по специалността.

Стандарт 6. Учебни ресурси и подпомагане на студентите.

Критерий 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности.

По 6.1.1. Обучаващата институция разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, ателиета, библиотечни места и др., създаващи академичен комфорт за работа на докторантите. **Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести разполага с две собствени учебни зали с по 30 работни места всяка.** За докторантите е осигурена възможност за работа в кабинет с 6 работни места с компютър и достъп до интернет. ВМА разполага със зали, които могат да се използват от всички научни направления както следва: 1 компютърна зала с 10 работни места с инсталирани програми за самообучение; кинозалон – 500 места, аула – 200 места и 10-та зала – 150 места; 18 учебни зали с по 25 места, експериментално отделение и всички съвременни средства за презентиране.

По 6.1.2. В Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести е създадена и се поддържа необходимата материална база, осигуряваща условия за учебна и изследователска дейност на докторантите. ВМА разполага с отделение по експериментална медицина, където могат да се извършват опити, свързани с обучението по докторската програма.

По 6.1.3. През изтеклия петгодишен период преподавателският състав на Клиниката по кардиология е създал и поддържа лекционен фонд от нови **63 броя лекции** с приложения таблици и схеми, на съвременен ниво по различните тематични, обхващащи специалността „Кардиология”. Има издадени **11 учебници и учебни помагала**, които са на разположение на специализантите през целия курс на обучение. Преподавателите и обучаемите в Клиниката по кардиология на ВМА имат достъп до библиотеката на ВМА, която е специализирана и разполага с над 30 000 библиотечни единици. Библиотеката на Академията е оборудвана с компютърна конфигурация с възможност за принтиране, интернет връзка и копирна техника. Абонаментът на библиотеката на Военномедицинска академия за български медицински списания включва над 10 заглавия. Докторантите могат да използват и библиотеката на ВМА, както и наличната литература в Катедрата. ВМА има споделен договор с 32 библиотеки в страната. Библиотеката членува в Българския информационен консорциум (БИК). Библиотечните дейности са автоматизирани.

Клиниката по кардиология към Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести на ВМА разполага с диагностична и лечебна апаратура за процеса на практическо обучение. Клиниката е оборудвана с модерна медицинска апаратура за контрол на жизнените функции, медицинска апаратура за парентерална инфузия и преливане на кръв и биопродукти, перфузори, оборудване за провеждане на реанимационни процедури, апарат за ангиография със скопия и графия, ЕКГ-апарати, монитори за контрол на сърдечен ритъм, артериално налягане, SpO2 и температура, ехокардиографски апарати, ергометрични системи с възможност за велоергометрия и тредмил, Холтер-ЕКГ системи, Холтерови системи за артериално налягане, комплект от инструменти за плеврална и перикардна пункция и др. За осъществяване целите на обучението Военномедицинска академия осигурява на Клиниката по кардиология достъп до различни образни изследвания като компютърна томография, ядрено-магнитен резонанс, абдоминална ехография и др.

По 6.1.4. Докторантите във ВМА имат възможност да публикуват в списание „Военна медицина”, издание на ВМА и Научното дружество по военна медицина, което

излиза с 4 книжки годишно и е индексирани в списъците на НАЦИД. Друга възможност за публикуване е списанието Balkan Military Medical Review, издание на Балканския военномедицински комитет. Докторантите имат възможност заедно с водещи специалисти в съответната област да публикуват резултати от научните си разработки в реферирани списания.

Разходите за консумативи, лабораторни изследвания и др., т.к. се свързват с диагностично-лечебния процес в съответната клиника и не се извършват самоцелно /единствено и само за нуждите на съответната докторантура не се изчисляват отделно/. Всички разходи за всяка една докторантура се разглеждат в Съвета по отбрана след аргументирано становище на Началника на ВМА.

Констатации за изпълнение на критерий 6.1.:

Материално-техническата база е съвременна и достатъчна. Осигурено е специфично оборудване и информационна база, необходими за обучение на докторантите по „Кардиология“. Докторантите имат достъп до съответни научни издания и бази данни. На докторантите се осигурява възможност за публикуване на резултатите от научните изследвания и участие в научни форуми.

Стандарт 7. Управление на информацията.

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите.

ВМА има изградена вътрешна информационна система (Форум), в която се публикува актуална информация, свързана с учебния процес на докторанти, специализанти и курсисти. Отделно информацията е публично достъпна и чрез уеб сайта на ВМА (www.vma.bg).

По 7.1.1. Във ВМА се събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури, за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството (включително външни заинтересовани страни), осъществяваните процедури за одобряване и обновяване на учебната документация на докторската програма, развитието и успеваемостта на докторантите, удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение, учебните ресурси и наличната подкрепа за докторантите и кариерното развитие на завършилите докторанти се извършва с провеждане на редовни анкети сред докторантите и академичния състав. Анкетният лист за провежданите анкети е разгледан и приет от Академичния съвет на ВМА. Анкетите се провеждат и анализират от катедра „Военна медицина“ и се публикуват в списание „Военна медицина“.

По 7.1.2. Периодично се обсъждат и анализират на заседание на Академичния съвет и се огласяват чрез публикуване в списание „Военна медицина“ резултатите, свързани с управлението на качеството на обучение и необходимостта от промяна.

Констатации за изпълнение на критерий 7.1.:

ВМА има изградена стройна система за управление на информацията относно качеството на обучение на докторантите. Функционирането на системата се осигурява от редовното обновяване на докторските програми, административната подкрепа, собствената документация, периодичните външни и вътрешни одити и публичното оповестяване на ефективността на резултатите.

Стандарт 8. Информация за обществеността.

Критерий 8.1. ВУ публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от академични и факултетни съвети; проведени университетски форуми с участието на докторанти.

По 8.1.1. ВМА публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от Академичния съвет; проведени форуми с участието на докторанти на сайта на ВМА и списание „Военна медицина“. Осигуряването на обществено достъпна информация подпомага поддържането на комуникация и сътрудничество между обучаващото звено и потребителите. ВМА осигурява процедури и практика за устойчиво публикуване на необходимата информация за възможностите и постиженията при изследванията в областта на докторската програма. На сайта на ВМА, който е общодостъпен, в панела „Научноизследователска дейност“ – от падащото меню „Конкурси“, докторантите могат да се осведомят за текущите конкурси, а в падащото меню „Процедури“ за предстоящите и защитени дисертации във ВМА.

Периодично се организират научни конференции, на които учени, докторанти и студенти представят свои разработки и резултати, като представените резултати след оформянето им в публикации, според изискванията и рецензирането им от специалисти се публикуват цялостно или в резюмиран вид в съответните специализирани списания и сборници.

По 8.1.2. Информация относно възможностите за мобилност на докторантите се получава в Библиотеката на ВМА, където се намират 19-те договора за сътрудничество между ВМА и други лечебни заведения.

По 8.1.3. На докторантите е дадена възможност при условие, че имат одобрен и включен в програмата на съответното научно мероприятие доклад или постер да го представят на съответното научно мероприятие в страната или чужбина, като разходите за пътни, дневни, квартирни пари и такса участие се поемат от ВМА. Изключително авторитетен форум, в който активно участват с доклади и постери докторантите на ВМА е ежегодният конгрес на Балканския военномедицински комитет /БВМК/. На конгреса се разглеждат най-новите постижения на военната и цивилна медицина.

Констатации за изпълнение на критерий 8.1.:

ВМА предоставя публично системна информация за учебната документация и качеството на обучение по докторските програми, постиженията на докторантите, участието им в научни форуми, публикационната активност. Създава условия за участие на докторантите в широки, международни форуми и популяризиране на техните постижения.

Стандарт 9. Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите.

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии.

По 9.1.1. Докторските програми подлежат на постоянен контрол и мониторинг от страна на ръководителя на Катедрата – обучаващо звено и от научния ръководител на докторанта. Те се осъвременяват непрекъснато, според планираните и проведени проучвания, а промените се утвърждават с решения на Катедрения и на Академичния съвети. Организацията на докторските програми изисква редовни отчети пред Катедрения съвет и Академичния съвет. Това позволява академичният състав на Клиниката по кардиология към Катедрата по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести и

ръководството на ВМА също да упражняват редовен мониторинг на работата на отделните докторанти и на докторските програми.

По 9.1.2. ВМА осигурява процедури и практики при планирането и изпълнението на дейностите по повишаване на ефективността на докторантските програми. Не е представена конкретна информация.

Констатации за изпълнение на критерий 9.1.:

Във ВМА се осъществява редовен мониторинг и осъвременяване на докторските програми, съобразно актуалната научна информация. Провежданият системен вътрешен контрол допринася за повишаване на ефективността на обучението и изпълняване на целите на дисертациите.

Стандарт 10. Циклично външно осигуряване на качеството.

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1.1. Съгласно „Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG)“, докторските програми са обект на периодично външно оценяване, което се базира на взаимодействието между двете институции и се основава на изготвения доклад-самооценка, доказателствения писмен материал и представения материал на срещите.

Цикличното външното осигуряване на качеството на докторантурите във ВМА се осъществява от специалисти в медицинските университети в Пловдив, Варна и Стара Загора. Всяка докторска програма е обект на следакредитационно наблюдение и контрол. ВМА ежегодно изготвя график на докторските програми, подлежащи на актуализация и акредитация. Изготвените самооценки по докторските програми се представят на заседание на Академичния съвет. Голяма част от докторските програми са претърпели промяна в резултат на препоръките от външни оценки. Изпълняват се решенията на Акредитационния съвет за отстраняване слабостите от предходните акредитации.

Констатации за изпълнение на критерий 10.1.:

Специалностите и докторските програми във ВМА и Клиниката по кардиология към Катедра по кардиология, интензивна терапия и вътрешни болести, преминават циклично през външно оценяване, което поддържа и подобрява качеството на обучението.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на направените констатации, ПКЗС предлага на Акредитационния съвет да даде право на Военномедицинска академия – София да провежда обучение по докторската програма „Кардиология“ от професионално направление 7.1. Медицина.

V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ:

1. Да се стимулира мобилността на докторантите според предоставените от ВМА възможности за това.

Срок: постоянен

**Председател на ПКЗС:
(Проф. д-р Здравко Каменов, дмн)**